

Företal.

Redan då jag, för några och trettio år tillbaka, af intresse för vår odlings häfder leddes på tanken att söka hopbringa en fulltalig och därjämte biografisk belyst förteckning öfver samtliga under tidernas lopp vid Åbo akademi inskrifna studerande, undgick mig nog icke, huru klent det var bestäldt med de direkta och genuinaste hjälpmedlen för ett sådant arbete. Ty fanns ock akademins „Album novum“ i behåll, så omfattar detsamma föga mer än hennes sista decennium 1817 ff, medan åter den äldre, ojämförligt omfångs- och innehållsrikare matrikeln för 1640 ff hel och hållen gått förlorad, ett lågornas rof i stadens brand år 1827.

Dessa betänkliga omständigheter fingo likväl icke afväpna mitt uppsåt. Så mycket mindre, som jag vid närmare eftersinnande fann troligt, att till och med nyssnämnda för forskningen så hindersamma förlust¹⁾ skulle kunna på en, låt ock vara besvärlig omväg utfyllas eller godtgöras. Härom märkes följande.

Undan besagda ödesdigra vådeld hade händelsevis²⁾ räddats ett mindre, tämligen förslitet handskrifvet kvartband om 216 i spalter delade sidor, innehållande en år 1760 af akademins d. v. rektor, prof. J. Leche, sammanställd och af hans efterträdare, man för man, in på 1817 medelst täta inskjutningar fortsatt s. k. I n d e x eller alfabetisk namnlista till den sedermera uppbrunna matrikeln.

Välän! Hvad som för mitt syftemål i främsta rummet erfordrades, vore en rekonstruktion af denna Index, därhän att namnen, enligt vidstående paginacitat, successivt omflyttades från alfabetisk till deras ursprungliga ordnings- och tidsföljd. – Nästa åtgärd blefve att fördela det sålunda nyvunna beståndet i års- eller rektoratsgrupper³⁾, med ledning af en till Index fogad, troligen ur själfva matrikeln lånad synoptisk T a b e l l⁴⁾, hvari angifvas sidotalen för hvarje särskildt rektorat jämte summan af därunder inskrifna alumner. Sist och slutligen, men ingalunda som det minst angelägna, borde de inskrifnas märkligaste lefnadsdata annoteras.

Efter denna plan skreds till verket.

Till en början utfördes således omflyttningen. Men en brydsam upptäckt gjordes då: resultatet svarade långt ifrån mot förväntan. Ty hade med alt fog antagits, att därvid skulle framkomma samma antal namn, som det Tabellen utvisade, så tedde sig dess värre, enkannerligen i de tidigare rektoraten, ett betydligt minus.

---

¹⁾ Vid mitt förehafvande särskildt beklaglig, emedan till följd däraf i alla personhistoriska skrifter, hvilka efter 1827 hoss oss sett dagen, öfliga meritlistor gemenligen sakna uppgifter om och när individerna i fråga varit s t u d e n t e r, därest icke sådant kunnat inhämtas ur tidigare tryckta arbeten. Exempel härpå till tusental, bl. a. i Strandbergs och Akianders allmänt kända herdaminen.

²⁾ Både Index och det nya Album voro vid olyckstillfället hemtagna till akademins då senast afgångna rektor Gust. Gadolin.

³⁾ Inom hvilka dock den alfabetiska uppställningen måste användas, enär resp. inskrifnings d a g a r endast undantagsvis kunnat utrönas.

⁴⁾ Aftryckt i hufvudtextens Prooemium p. VI–IX.

Nedanstående kalkylerande betraktelser skola mer ingående skärskåda detta, desto hellre som Tabellens siffror också uti vår tryckta hufvudtext läsas i öfverskrifterna till de hänsiktliga rektoraten.

Påögnom öfrst och synnerligast Leches tillgörande, hvilket ju var både af grundläggande art och af största vidd, såsom sträckande sig öfver hela rektoratsföljden I–CXII, åren 1640–1760. Vi finna då, att de af honom annars korrekt tecknade namnen sammanräknade belöpa sig till endast 7322 mot Tabellens 8286. Nämligen: i I 116 ⁵⁾ mot tabellens 249, i II 56 mot 79, i III 36 mot 57, i IV 51 mot 80, i V 42 mot 53, o. s. v.

I allmänhet minskas likväl differenserna efter hand; de äro exempelvis i XVII 39 mot tabellens 43, i XXI 40 mot 46, i LXII 73 mot 76, i LXXXVI 107 mot 108, i CV 71 mot 72, o. s. v. Ja, de utjämnas helt och hållet i LXXVIII, LXXX, LXXXVIII, CVII och CIX ⁶⁾, i ty att summorna å hvardera sidan äro 38, 58, 90, 46 och 68.

I flertalet af de nästföljande rektoraten CXIII–CLXVII, åren 1761–1815, öfverensstämma Index och Tabellen mycket nära ⁷⁾, sålunda att slutsumman för den förra blir 4561, för den senare 4582. Men i CLXVIII året 1816 och CLXIX:a inpå året 1817 (matrikelns sista) stiger differensen ända därhän, att Index ger endast 2 ⁸⁾ mot Tabellens 134.

I öfverslag utgör således Tabellens facit, hvilket tillika bör anses representera hela antalet i den äldre matrikeln inskrifna studenter, 13,002 ⁹⁾, hvaraf icke flere än 11,885 återfunnos i Index ¹⁰⁾, – följaktligen i den senare ett minus stort 1117.

Vid slikt förhållande torde man undra, att för 16 rektorat, nämligen XXIX, LVII, LXIII, C, CX, CXII (Leches eget) m. fl. ¹¹⁾, talen i Index (51, 51, 81, 79, 81, 81) till och med äro större, visserligen blott med en eller ett par enheter än Tabellens (50, 49, 79, 78, 80, 80). Men detta bevisar endast, hvad äfven annars kan förmodas ¹²⁾, att summeringen i tabellen, och troligen redan i matrikeln, icke alltid varit till punkt och pricka noggrann.

Kommer nu härtill, att själfva den ursprungliga matrikeln, enligt hvad Kalm ¹³⁾ i rektorsprogram af 1773 klandrande erinrar, företett en genomgående bristfällighet, i så måtto att ett stort antal, „valde multi“, till inskrifning behörige utelämnats, så ökas gifvetvis vår undersöknings vanskligheter än ytterligare, desto mer som ett dylikt klander nog icke heller framåt lärare varit alldeles foglöst. Men huru numera efterspana de saknade, okände som de äro både till namn och till antal?

Långt ifrån att få stanna, såsom i förstone antogs, vid rekonstruktion, ett slags kommenterande nydaning, af blotta Index (som dock alltid förblir det helas fast

⁵⁾ Icke 118, såsom säges i Prooemium p. X, där 2 personer, likasom i Index, tagits *bis*.

⁶⁾ Samt senare i ytterligare 21, nml CXIV, CXV, CXVI, CXXI, CXXII, CXXIII, CXXX, CXXXIII, CXXXVI, CXLI, CXLII, CXLV, CL, CLII, CLIII, CLVI, CLVII, CLX, CLXI, CLXIV, CLXVII.

⁷⁾ Jag beklagar att, genom tillfällig förväxling, i Prooemium p. X ha uppgifvit, det t. o. m. J. Fr. Wallenius, den annars så skrupulösa mannen, i Index infört endast 87 af de under hans rektorat (CLXVII, ej CLVII såsom i öfverskriften feltryckts) inskrifna 100 studenter, ty de stå nog alla där.

⁸⁾ Den oriktiga uppgiften i Prooem. n. 19 är redan rättad i hufvudtextens not till rektoratet CLXVI. Men oförklarligt blir, att i Index för CLXVIII dock de tvenne namnen Stenius p. 1086 och Sirén p. 1087 upptagas, ehuru annars p. 1078 är den sista där citerade.

⁹⁾ Efter olika beräkningar 12,990, 12,995 eller 13,002. Jfr Prooem. n. 16.

¹⁰⁾ Visserligen 11,995 inclusive rektorernes och en del *bis* skrifna namn, af hvilka dock vår räkning utelämnat de förra (såsom redan enhvar stående i sitt rektorats öfverskrift) och tagit de senare enkelt. Summan 11,236 i Prooem. p. X är oriktig, men må det redan här antydast, icke heller 11,885 alldeles exakt, se nedan sidd. VII & VIII.

¹¹⁾ Nämligen i CXIX, CXXVI, CXXVIII, CXXXI, CXL, CXLVI, CXLVII, CLI, CLXII, CLXV.

¹²⁾ Jfr här ofvan n. 9.

¹³⁾ Han skrifver: «Persuasissimi sumus, valde multos, inprimis superioribus temporibus, in numerum civium academicorum acceptos fuisse, licet nomina ipsorum in albo academico non inserta fuerint». Jfr Prooem. p. III.

bottengrund), eller ens vid infyllande af dess eventuelt upptäckta defekter, nödgades forskningen söka bokföra Åbo akademis unga cives i gemen, må deras namn verkligen funnits eller blott bordt finnas i den 1827 förlorade matrikeln.

En i sanning oförutsedt utvidgad och sväfvande uppgift! På hvad sätt och genom anlåtande af hvilka källor¹⁴⁾ dess infriande bedrefs, därom har redan Prooemium till vår hufvudtext omständligen redogjort. Här må enbart i numerärt hänseende påpekas, hurusom fynden, närmast fattade som plus eller råge till beståndet i Index, blefvo ganska rikliga, t. o. m. så rikliga, att summorna inom många rektorat höjde sig öfver de motstående i Tabellen.

Så funno vi, för att anföra några exempel, i I 116 + 72 = 188 mot 249, i II 56 + 16 = 72 mot 79, i III 36 + 16 = 52 mot 57, i IV 51 + 38 = 89 mot 80, i V 42 + 14 = 56 mot 53, i VI 28 + 29 = 57 mot 56, i I-X 488 + 261 = 749 mot 798, i XI-XX 482 + 160 = 642 mot 600, i XXI-L 1954 + 481 = 2435 mot 2272, i LI-C 3594 + 473 = 4067 mot 3787, i CI-CL 3746 + 168 = 3914 mot 3789, i CLI-CLXIX:a 1621 + 176 = 1797 mot 1756, i I-CLXIX:a (sista rektoratet i matrikeln) 11,885 + 1719 = 13,604 mot 13,002, d. v. s. 602 flere än Tabellen anger!

En ny och sista betänklighet! Kritiken utmanas, om ej förr, ovillkorligt af sistanfödda dryga sexhundratal. Skulle väl detta i sin helhet, liksom ju Kalms däri inneslutna men obestämda „valde multi“, representera från matrikeln uteglömda studenter? Vore väl ett så stort slarf i en akademins kardinalbok tänkbart? Säkert icke!

Däremot bevisar just otillbörligheten af en dylik förklaring, att själfva slutsumman (13,604) jämte de enskilda tillskotten i vår förteckning, uppgjord som denna är under inflytande af det kända budet „potius peccare in excessu quam in defectu“, tarfvar reduktion. Subtrahendens storlek, d. v. s. beloppet af de obehörigt medtagne, låter nog icke fixera sig. Dock får man i frågan någon ledning genom beaktande af följande allmänna synpunkter.

Klart är att, förutom beståndet i Index, alla de tillskott måste anses till fullo konstaterade, hvilka upptagits, enligt hvad jämväl vår text städse antyder, ur akademins egna handlingar – nationsmatriklar¹⁵⁾, diverse liknande samtida kataloger, konsistoriets protokoll, examens- och skiljobetyg m. m. – eller och ur särskilda officiella meritlistor och vittnesbörd. Därvid allenast det notabene, att man väl mången gång konstaterat, det någon viss individ ett visst år var student (t. ex. stipendiat eller respondent), men icke sedan när han var så, hvadan mycket möjligt är, att hans namn får flyttas till annat (tidigare) rektorat än där det nu läses.

Men öfriga tillskott äro mer problematiska¹⁶⁾, såsom redan här och hvar i texten anges genom frågetecken eller annorlunda. En hel del ha upptagits blott och bart i egenskap af finnar „deponerade“ vid främmande högskolor, förnämligast Upsala, ehuru ovisst är, huruvida de begagnat sin rätt att efteråt inskrifvas vid hemlandets. Icke få ha fått följa med utan all annan hemul än det i någon, kanske apokryfisk, äldre anteckning begagnade generella epitetet „studerande“ eller t. o. m. „student.“

Blefve fördenskull efter en ungefärlig, att ej säga godtycklig, census från berörda tvifvelaktiga grupp (där ensamt nyssnämnda finska upsalienser utgöra i I-CXXIV 230, i I-CLXIX:a 350) omkring 450 bortskilde såsom törhända utomhörande, så sjunker i och

¹⁴⁾ Uteglömda från förteckningen äro Borgå Gymnasii originala matriklar sedan 1725 och L. L. Lauréns sakrika men något opålitliga arbete Wasa Trivialskola 1684–1884.

¹⁵⁾ Icke utan öfverraskning finner man, att af de 7612 i ännu bevarade nationsmatriklar antecknade studenter ända till 619 (nml i I 38, i II 7, i III 4, i IV 13, o. s. v.) saknas i Index. Att hela detta deficit, om än någon del däraf, äfven förefunnits i akademins matrikel, är desto oantagligare, som konstitutionerna förbjödo nationerna att i sina kamratkretsar hysa oinskrifna cives. Endast «Studerande af frälseståndet» egde rättighet att, om de så behagade, icke ingå i någon nation. Jfr Prooem. p. XVII.

¹⁶⁾ Jfr nedan sid. VII.

med detsamma slutsumman till 13,154. Vårt plus gentemot Tabellen skulle förty nedgå till i rund tal 150¹⁷⁾, hvilket följaktligen vore kontingenten af i matrikeln, under de 177 år den omfattade, af vårdlöshet utelämnade studenter.

Osäkerheten i alla den förlorade äldre matrikeln berörande, men utöfver innehållet i dess register gående, kalkyler och sifferuppgifter skall själfklart aldrig kunna helt och hållet häfvas, om än modifieras. Gynsammare är i detta och andra afseenden förhållandet med akademins *Album novum*.

Ännu bevarad och fordom använd i Åbo under rektoraten CLXIX:b–CLXXIX, ända från det nya akademihusets invigningsdag 30.10.1817 till 26.8.1818, eller till vid pass en månad före högskolans effektiva bortflyttning till Helsingfors¹⁸⁾, meddelar sagda urkund bl. a. tillförlitliga uppgifter rörande de däri immatrikulerades såväl vissa lefnadsdata som fördelning på de skilda rektoraten och (hvad nu närmast intresserar oss) deras antal. Detta är likväl för ifrågavarande period icke större än 1473.

Sammanlår man angifna antal med Tabellens 13,002, så visar sig totalbeloppet af samtliga vid Åbo akademi inskrifna studenter ha varit 14,475. Tilläggas kunde, enligt hvad ofvanför påvisats, något halftannat hundratal i den äldre matrikeln af förbiseende icke upptagne.

Se här den „tänkande tropp“ (Franzéns Studentvisa), dessa vår fosterländska odlings forne värnepliktige, hvilka bådats till anteckning och mönstring i skriften **Åbo akademis Studentmatrikel å nyo upprättad**.

Redan vid berörda arbetets afslutning år 1895 (med dess 6:te häfte) yttrades i Förordet att „sannolikt ganska mycket återstode, ej blott att bättra i massan af anförda detaljer, men att utreda och ifylla såsom nytt.“

Förutsägelsen har besannats.

I själfva verket ökade sig, i den mån tryckningen af den restaurerade matrikeln fortskred (1889–1895) och än vidare under sedermera gångna år, randanmärkningar till den mängd, att behovet af deras hopsamlade oafvisligen framstod. Utlofvad att ske „som snarast“, har dock materialets slutliga redigering af hvarjehanda mellankomna orsaker undanskjutits ända hittilldags.

Hvad föreliggande häfte bjuder på, ställer sig själfmant under de gamla, ehuru icke alltid inbördes strängt afgränsade kategorierna tillägg och rättelser. Det framter sålunda en omfattande utvidgning och fortsättning af det parti, hvilket under samma dubbelrubrik inryckts, kanske mindre lämpligt, i slutet af hufvudtextens förra afdelning (sid. 477–490).

Man finner numera, må det genast framhäfvas, att förbiseenden och misstag afslöjats icke allenast i själfva texten, utan äfven och kanske mest i därtill hörande namnlista – desto fatalare, som arbeten af det närvarandes art gemenligen pläga rådfrågas, så att säga, från registren och därest dessa klicka, åtminstone för gången läggas å sido. Ensamt genom korrigering härutinnan har utan tvifvel det hela betydligt vunnit i praktisk användbarhet, alla öfriga förbättringar att förtiga.

Ur bekvämlighets hänsyn, särskildt i och för kontrollen gentemot Index, har så begåtts, att när i denna personer efter fornsed uppkallas patronymiskt (Johannes Abrahami, Michael Jacobi o. s. v.), men i den restaurerade matrikeln med sitt fulla släktnamn (Kollanius,

---

¹⁷⁾ Enär, såsom vi sett, i Index utelämnats utöfver 1000 namn, kunde det nog ha skett i matrikeln med 150, men hvilka? det är frågan, hvilken blott någon gång tillfälligtvis låter besvara sig.

¹⁸⁾ Därstädes fortsatt till år 1865 i November.

Jurvelius, o. s. v.), de återfått jämsides med den senare beteckningen äfven den äldre och däraf föranledd plats i bokstafsföljden. Sålunda dock, att så ofta i källorna (t. ex. akademins protokoll m. fl.) båda uppnämningssätten förekomma promiscue och synonymen på samma gång ger sig, vanligen endast det modernare operats.

Efterskörden af enskildheter rörande i matrikeln förekommande personer har utfallit ganska ymnig. Den hade gjort så än mera, hade icke oräknade fall en minutiösare xplockning syntts skola hellre störa än gagna, – bland annat och synnerligen vidkommande omtvisteliga smärre varianter¹⁹⁾ till födelsedagsnoteringar, hvarpå äldre uppgifter (t. o. m. i akademiska examens- och afgangsbetyg m. m.) öfverflöda. Till besparande af utrymme har likaså underlåtits att i Supplementet göra skilda tillägg blott och bart för att ange (där sådant kunnat ske), hvilken skola redan i hufvudtexten upptagen student²⁰⁾ besökt, ehuru dylika notiser ingalunda sakna sitt intresse.

Däremot måste med ledsnad vidgås som en af källornas förtegenhet orsakad brist, att ett oväntadt stort antal immatrikulerade namn, oakadt trägna spaningar, alt ännu stå där saknande hvarje biografisk belysning.

Emellertid framträda i Supplementet äfven nya personer. Ett tjugotal tillhör såsom redan i Index förefintligt, ehuru icke tidigare observeradt, den ursprungliga stamtruppen. Kring dessa åter ha från skilda håll sammanletats vid pass 140, bland hvilka väl större delen eger ostridig plats i ledet, men resten endast på halft bevis där inordnats.

Angående de sistnämnde bör här, i anslutning till hvad ofvan (sid. IV) skett i dylikt mål, vidfogas ett par erinringar. Åtskillige medtagas på grund af någon allmännare notis att de „studerat vid akademien i Åbo“, – ett uttryck dock ganska ofta användt om ungt folk, synnerligast af förnämligare börd, hvilka endast åtföljt husläraren till högskolan, änskönt icke själfve varande medlemmar af densamma. Å andra sidan stå många från landets trivialsolor (förnämligast den i Åbo) vederbörligen dimitterade elever, dedär sålunda åtminstone varit dokumenterade till akademiskt medborgarskap, om ock ingenting vidare i den vägen försports.

Naturligtvis återverka berörda förhållanden mer eller mindre på våra i det föregående, med ledning af hufvudtexten, anställda sifferkalkyler. Det vore dock i betraktande af den alt ännu, liksom förut, i flera punkter rådande ovissheten, förspild möda att söka nå en definitiv uppgörelse, vare sig beträffande de enskilda posternas storlek och fördelning på rektoraten

¹⁹⁾ Sådana anföras af mig inom parentes ( ). Däremot bör af förekommen anledning erinras, det hos mig beteckningar inom klammer [ ] alldeles icke ange varianter, utan i korthet gjorda tillägg till någon källuppgift, t. ex. *Ob. 1589*: 30.6.1800 [28.6] vill säga: i Österbottniska nationsmatrikeln blef medlemmen n:o 1589 inskrifven d. 30.6, efter att ha inskrifvits i akademins matrikel d. 28.6, o. s. v. Blott i mycket sällsynta undantagsfall skedde inskrifningen, eller åtminstone uppgifves ha skett, tidigare i nationens än i den allmänna matrikeln. Hvarifrån de inklamrade uppgifterna hämtats (trol. oftast ur de akademiska betygen) inser sakkännaren nog af texten, utan särskild påpekning.

²⁰⁾ Så voro t. ex. *a)* från *Björneborgs* skola: Agander, Sam. Eil. Samuelis (i rektoratet 132), Algdén, Andr. Jul. Gabrielis (127), Almlöf, Abr. Mich. Euraâm. (95), Arppe, Nic. & Car. Gust. (135), Birath, Joh. Er. (151), Busk, Joh. Gust. (144), Calander, Zach. Jacobi (131), Canth, Andr. Ad. Caroli (133), Collan, Gabr. Gabr. (101), Fagerberg, Th. Henr. (94), Forsell, Is. Joh:is (137), Granblom, Joh. Henr. (164), Hjulberg, Joh. Henr. Henrici (164), Kyrén, Car. Fr. Petri Erici (168), Löfman, Henr. Matthiae (144), Ludin, Is. Henrici (146), Lundén, Fr. (149), Nordqvist, Matth. Matth. (129), Ringbom, Andr. (160), Rosnell, Isr. Henrici (143), Råberg, Joh. (111), Rönnbäck, Barth. (121), Salenius, Matth. Erici (137), Salgeen, Is. Thomae (119), Sandberg, Iman. (115), Sirén, Car. (129), Stenholm, Fr. (160), Sylvin, Mich. Erici antea Caihalén (141), Tallgren, Marc. Erici (142), Tenlenius, Joh. Joh:is (125), Walbeck, Chr. Chr. (94), Åberg, Joh. Nic. (94); *b)* från *Helsingfors* skola: Barck, Nic. (66), Bacmannus, Carst. (35), Brodzenius, Gust. (56), Gååsman, Chr. (58), Halleen, Joh. (124), Helin, Er. (62), Hollenius, J. J. (125), Helsingberg, Joh. (116), Hultman Joh. (63), Ignatius, Bened. (66), – Sigfr. & Henr. (81), – Andr. Herm. (130), Jusselius, Sim. (124), Morelius, Joh. (71), Possenius, Petr. (80), Stichaeus, Salom. (62), Treskman, Joh. (114), Tötterman, Henr. (141), Weckström, Joh. (122); *c)* från *Åbo* skola: Wrang, Jon., Burman, Joh., Carström, Joh., Daling, And., Holding, Jac., Neovius, Chr., Sevonius, Joh., Surelius, Henr., Telenius, Henr., Toftén, Vilh., Åkerstedt, Joh. (alla dessa i 94).

eller slutsummering, om ock förutsägas kan, att afvikelserna från tidigare utslag i ingen händelse blefve synnerligen anmärkningsvärda.

Vi fastslå emellertid att saldot från Index, våra beräkningars hufvudbok, visat sig rätteligen vara, i siffror uttryckt, 11,905, icke 11,885, och således dess minus gent emot Tabellen 1097, icke 1117. Hvad däremot angår talet 14,475, Åbo studenternas totalsumma, så beror detta, konstateradt som det är för sig (jfr sid V), icke af andra däromkring sväfvande kalkyler.

Återstår att redogöra för de käll- och hjälpskrifter, ur hvilka närvarande framställning samlat sitt faktiska material.

Framför alt är i sådant afseende att nämna, det både addenda och corrigenda esomoftast för sin tillkomst ha att tacka samma arbeten, manuskript och böcker, hvilka allaredan i hufvudtexten begagnats och där angifvits. Excerptens affattning var så sammanträngd, att däraf vållats förbiseenden och förväxlingar, dedär först vid förnyad granskning varsnats.

Med god behållning ha ock, bland förut obeaktade arkivalier, numera utnyttjats trenne namnrika kodexar, nämligen Åbo²¹⁾, Helsingfors²²⁾ och Björneborgs²³⁾ forna trivialskolors matriklar. Alla dessa, synnerligast den förstnämnda, främjade såtillvida vårt syftsmål, som de angifva året, ofta äfven dagen, för resp. elevens dimission till akademien samt deras ålder och hemorter jämte fädrens namn och stånd eller yrke, undantagsvis t. o. m. något om deras framtid.

Desslikes ha bidrag vunnits ur ett större antal tryckalster från nyaste tid. Jag afser sådana, hvilka, utkomna på samma år och liksom i tur med Studentmatrikelns skilda häften (1889–95) eller efter denna, berört detaljer af specifikt intresse för, och icke sällan med direkt syn på densamma.

Dit höra smärre eller större genealogiska och biografiska samt stads-, skol- och kyrkohistoriska publikationer, författade af Tor Carpelan²⁴⁾, E. S. Tigerstedt²⁵⁾, R. W. Montin²⁶⁾, E. W. Palander²⁷⁾, Aug. Hjelt²⁸⁾, G. Lagus²⁹⁾, J. W. Ruuth³⁰⁾, C. v. Bonsdorff³¹⁾, Ax. Bergholm³²⁾, Fr. J. Färling³³⁾, K. G. Leinberg³⁴⁾, äfvensom Finska fornminnesföreningens omsorgsfullt redirerade släktbok³⁵⁾ och Finska kyrkohistoriska samfundets handlingar³⁶⁾.

Dit höra yttermera, och närmast, specialarbeten, afhandlingar och uppsatser angående vår gamla högskolas medlemmar och verksamhet, – skrifter, hvilka genom sin talrikhet

---

²¹⁾ Liber Scholae Aboensis 1670–1825.

²²⁾ Matricula Scholae Helsingforsiensis ab a. 1691–1735 & Album Scholae Helsingforsiensis ab a. 1735–1822.

²³⁾ Album sive Matricula Scholae Trivialis Björneburgensis Incept. Anno 1738.

²⁴⁾ Åbo i genealogiskt hänseende på 1600 och början af 1700 talen (i Västra Finland III H:fors 1890).

²⁵⁾ Anteckningar om adeliga ätten Tigerstedt 1691–1891. S:t Michel 1891.

²⁶⁾ Montinska Släktens Genealogi. Uleåb. 1891.

²⁷⁾ Släkten Palander, Genealogisk Studie. T:hus 1895.

²⁸⁾ Släkten Hjelt. Historik, Biografi o. Bibliografi. H:fors 1893.

²⁹⁾ Ur Viborgs Historia I. II. Viborg 1893. 1895. – särskildt kap. om Viborgs ätter.

³⁰⁾ Björneborgs Stads Historia. H:fors 1897.

³¹⁾ Åbo Stads Historia under Sjuttonde Seklet I–VI. H:fors 1889–1904.

³²⁾ Borgå Gymnasister 1820–72. Borgå 1892.

³³⁾ Björneborgs Skola 1640–1895. Åbo 1895.

³⁴⁾ Skolstaten i Åbo Stift. Jyväskylä 1893. (F. Vetensk. Soc:s Bidrag, häftet 53).

³⁵⁾ Sukukirja. Toimittanut Axel Bergholm I. II. Kuopiossa 1891–1901.

³⁶⁾ F. Kyrkohistoriska Samfundets Handlingar II. III: Consistorii ecclesiastici Aboensis Protokoller 1656–1661, red. af Ad. Neovius. Borgå 1899. 1902.

nogsamt tyda på den anklang ämnet i våra dagars forskning tillvunnit sig. Man märke: monografier öfver akademiska nationer af G. Granfelt³⁷), A. H. Snellman³⁸) och K. G. Leinberg³⁹); anteckningar om finnar, som i äldre tider besökt utländska universitet, af K. Grotenfelt⁴⁰) och K. G. Leinberg⁴⁰); en af J. W. Ruuth publicerad urkundlig katalog⁴¹) öfver samtliga studenter vid Åbo akademi året 1752; fortsättning till den på uppdrag af Finska historiska samfundet utgifna editionen af Åbo akademis äldre protokoll⁴²), – förut af mig blott i ms rådfrågade; påbörjadt kritiskt aftryck af Upsala universitets matrikel⁴³), – likaså förut af mig, för de finska studenternas vidkommande, rådfrågad blott i handskriftligt utdrag; ny upplaga af R. A. Renvalls bekanta tjänsteförteckningar⁴⁴); ändtligen ock de på Svenska litteratursällskapets i Finland initiativ utarbetade skildringarna ur Åbo akademis lärdomshistoria⁴⁵).

Erkännsamt bör slutligen ihågkommas, det Supplementet tillgodogjort sig ej mindre den sakrika anmälan lektor Ax. Bergholm⁴⁶) och de påminnelser professor Leinberg⁴⁷) i tryck egnat Studentmatrikeln, än många upplysningar, hvilka såväl förstnämnde forskare som ock Herrar vicehäradshöfdingen V. Selin, kollegan mag. Fr. J. Färling, kaptenen E. S. Tigerstedt och kommissionslandtmätaren Vikt. Ekstrand i Umeå⁴⁸) haft vänligheten i privatskrifvelser tillsända mig.

Visar sig, såsom nog är händelsen, föreliggande Supplement, trots mängden af anlitate hjälpmedel, otillräckligt att fylla alla hufvudskriftens luckor⁴⁹) och andra brister, så finnes, såvidt jag vet, blott en utväg till vinnande af fullständigare framgång härutinnan. Jag menar: genom intresserad medverkan af yngre forskare och idkare af omedelbart hithörande eller närgränsander källstudier.

Dock icke nog därmed att eventuella tillägg och rättelser antecknas på spridda håll.

---

³⁷) Västfinska Afdelningens Historia I (i Västra Finland I. H:fors 1890).

³⁸) Pohjalaisen Osakunnan Historia I. II. Helsingissä 1890. 1891.

³⁹) Finska Studerande vid Upsala Universitet (i Sv. Litt. Sällsk:s Förhandl. o. Uppsatser, 5 häftet, H:fors 1891). Jfr vårt Prooem. p. XXXVII sq. samt särskildt om den Finska Nationens i Upsala matrikel, ibid. p. XXXIX.

⁴⁰) Den förre i Historiallinen Arkisto XIII (Helsingissä 1893) p. 96–125; den senare i Sv. Litt. Sällsk:s Förh. o. Upps., 10 häftet p. 29–90. H:fors 1899.

⁴¹) Funnen i F. Statsarkivet bland verifikationer för Åbo o. Björneborgs län. Tryckt i Hist. Arkisto XIII (Helsingissä 1893) p. 181–212. Med tillfredsställelse kan jag häfda, att ingen af de upptecknade studenterna saknas i den tidigare restaurerade matrikeln.

⁴²) Vol. III (1664–71). H:fors 1898; redig. af Har. Dalström med omsorgsfullt Register. Jfr Prooem. p. XXXII.

⁴³) Uppsala Universitets Matrikel. Utgifven af Aksel Andersson. Häft. 1–4 (1595–1680). Uppsala 1900–1904.

⁴⁴) Finlands Universitet 1828–1890. H:fors 1891.

⁴⁵) Nämligen: Medicinen af L. W. Fagerlund o. R. Tigerstedt 1889, Juridiken af Ax. Liljenstrand 1890, Historien af M. G. Schybergson 1891, Teologin af H. Råbergh 1893. 1901, Filologin af I. A. Heikel 1894, Naturalhistorien af O. E. A. Hjelt 1896, Matematiken o. Fysiken af K. F. Slotte 1898, Kemien af R. Tigerstedt 1899.

⁴⁶) I Finsk Tidskrift tom XXVII, 1889 p. 303 och tom XXXII, 1892 p. 421–425. Jfr (i anledn. däraf) ibid. p. 535–537.

⁴⁷) I skrifvelse till Sv. Litt. Sällsk. i Finland, införd i dettas Förh. o. Upps., 8 häftet 1894, p. 285–288 (i anledn. däraf jfr ibid. h. 9 p. XXXIX). Senare (1906 i febr.), då texten till närvarande Supplement redan var nära färdigt tryckt, har prof. Leinberg benäget meddelat mig afskrift af ett i vårt Statsarkiv funnet, från riksskattkammaren i Sth 14.10.1643 till landshöfdingen i Åbo Knut Lilliehök aflåtet bref, hvare denne på Kongl. M:ts befallning anmodas att åt «brefvisaren» A l e x j o a c h i m «till hans Studiers fortsättande i Åbo» årligen i 3 års tid, räknadt från början af 1644, utanordna «af någon viss Ränta i Finland» 50 daler silf. m. Huruvida denne med ett så ovanligt stort understöd benådade individ verkligen varit Student i Åbo eller Upsala, har det icke lyckats mig att utreda eller öfverhufvud något annat till hans identifiering.

⁴⁸) Utdrag ur denna forskares, mest med ledning af landtmäterikontorets i Stockholm matrikel, hopbragta samlingar blefvo, för Finlands vidkommande, mig tjänstvilligt i smärre poster tillställda före och under tryckningen af hans arbete Svenska Landtmätare (Uppsala 1901 ff.).

Anteckningarna borde ock, för att icke kanske åter strös i vinden uppbevaras gemensamt, jag ville föreslå, i vårt svenska litteratursällskaps samlingar^{49a}). Därifrån efter hand

---

⁴⁹⁾ Till dessa vllle jag dock icke obetingadt hänföra de talrika fall, då från Supplementet utelämnats personer, hvilka här och hvar (äfvén i tryck) väl upptagas, men icke af mig på något sätt kunnat konstateras, som vordne studenter i Åbo. T. ex. hos L a u r é n p. 62 Is. Wagel, p. 72 Jac. Zolin, p. 95 Henr. Enckell, p. 110 Joh. Argillander, p. 126 Th. Ganander; i S u k u k i r j a p. 351 Gabr. Sylander, p. 393 Jac. Elfving, p. 753 Joh. Gust. Kyander, p. 1278 Nic. Henr. Stråhlman. Strängare konsekvens vid tillämpningen af denna i och för sig mycket vaga uteslutningsgrundsats synes dock omöjlig att iakttaga; jfr ofvan.

^{49a)} Ett godt omen! Kort efter att ha nedskrifvit ofvanstående «förslag», mottog jag från Ordföranden i nämnda sällskap (jämte bref af 26 maj) ett honom tillsändt manuskript innehållande «Tillägg och rättelser till Lagus' Åbo akademis studentmatrikel», antecknade af hr Alex. Sevon ur diverse Tavastehus stads, Vånå sockens och Rengo kapells kyrkohandlingar. De hufvudsakligaste af dessa nya notiser kunna ännu här få plats, enligt rektoratens följd sålunda:

- XL: Lucander, «sacellanden från Längelmä, som under arrest blef död i T:hus», begrofs där 4.4.1714.
– Wallman, Gabr., begrofs i T:hus 19.11.1704.
XLIV: En Biur, Elias, tullnär i T:hus, död där 5.3.1711 gml 47, 2, 5.
L: En Syvonius, Er., rådman o. kyrkovärd i T:hus, begrofs där 11.1.1707.
LI: Seidelius, Henr. Född 1666 † 5.6.1739.
LVI: Sadeel, Mich. T:hus församlings föreståndare från 28.10.1713 begynte, återkommen från flykten, efter församlingens begäran «förestå och skiöta gudstjänsten.»
LIX: Ignatius, Joh. Kämner i T:hus † 1746 gml 67 år.
LXIX: Polviander, Andr. † 9.2.1743 gml 53 år.
LXXXV: Aemelaus, Jac. Född 21.8.1715.
– Ahlholm, Jac. Född 1714 † 25.3.1750.
LXXXVI: Lignipaeus, Nath. Född 1714 † 13.7.1766.
LXXXVIII: Hermolin, Henr. Född 1713. Ankom 1750 från Åbo till T:hus, där borgmästare en kort tid.
– Lang Joh. Petr. Född 1714. Borgmästare i T:hus.
XC: Kempe, Isr. Född 1.7.1715.
XCIII: Foenander, Ge. Född 13.9.1721 † 30.1.1743. Fadren gästgifvare senare rådman i T:hus.
XCIV: Grundström, Ax. Joh. Född 31.3.1726.
XCV: Achander, Andr. Död 27.3.1758.
XCVII: Hartvall, Er. Född 1723. Son af landbonden på Saaris Alastalo vid T:hus Joh. Andersson.
– Levan, Er. Joh. Född 31.7.1730 † 14.2.1793.
– Wassenius, Joh. Son af Matts Ersson och Anna Arfvedsdotter. Född 8.5.1725 i T:hus. Handlande där, senare rådman o. borgmästare.
CII: Berich, Fr. Född 1732. Fadren stadsskomakare senare rådman i T:hus.
– Deutsch, Dav. Född 30.8.1735 i T:hus.
CIV: Tollet, Is. Rusthållare. Död 16.6.1783 på Kirstula.
CVII: John, Gottl. Född 18.6.1738. Borgmästare i T:hus. Fråget. strykes.
CIX: Dangrén. Fr. Född 1.7.1737. Son af sergeanten senare borgaren i T:hus Carl D.
CX: Zidbäck, Laur. Joh. Född 26.4.1743 i Sth.
CXIII: Stephanius, Henr. Född 1741. Rådman senare viceborgm. i T:hus † där 1.9.1784.
CXIV: Ahlgren, Joh. Fr. Son af uppbördsskrifvaren senare rådmannen i T:hus Joh. A. Född 19.2.1744. Vicestadsnotarie i T:hus, senare traktör och stockhusmästare där.
– Odenius, Gust. Petr. Född 18.11.1748. Hans far p. 340? Jo!
CXV: Sillström, Imman. Son af rådm. Carl L. i T:hus. Född 23.1.1747.
CXVII: Salén, Joh. Son af borgaren i T:hus Er. S. Född 25.6.1747.
CXVIII: Borenius, Henr. Gust. Född 2.5.1750.
– John, Andr. Hans styfbror p. 449. Född 1.2.1747.
CXIX: Bergelin, Gabr. Född 1749. Adjunctus ministerii i T:hus före afflytn. 1774 till Ruovesi.
CXX: Salvenius, Adam. Son af borgaren i T:hus Matts Salvén.
CXXII: Tollet, Ad. Fr. Hans bror p. 438. Född 22.5.1748.
CXXIII: Ramstadius, Alex. Hans far p. 408. Född 27.1.1753.
– Wiander, Jac. Joh. Son af handels- o. rådmannen i T:hus Matth. W. Född 21.9.1753.
CXXIV: Boerman, Gabr. I. Född 6.1.1763. Landsfiskal o. krigskommissarie samt assessor. Död 9.8.1830 i T:hus.
– Wasenius, Er. Joh. Hans far p. 408. Född 14.4.1753 i T:hus. Munsterskrifvare.
CXXVI: Salvenius, Fr. Hans bror p. 516. Född 29.2.1756.
CXXVII: Castrén, El. Ad. Född 1758. Rådman i T:hus 1786.

offentliggjorda under någon fortlöpande rubrik, skulle de steg för steg föra fram till vår sträfvans föresatta slutmål att, så långt forskningen kan nå, på inslagen väg ersätta förlusten af det originala Album studiosorum academiae aboensis.

Må här ännu bihangsvis inrymmas några närmare antydningar om arten af den

-
- Cavonius, Lars. Född 1752.
  - CXXVIII: Norman, Abr. Son af tullnären senare tullinspektorn Abr. N. Född 1755.
  - CXXIX: Stengrund, Joh. Gabr. Notarie vid accisrätten. Rådstufvuauskultant. Död 20.3.1787 i T:hus.
  - CXXXII: Hartvall, Car. Hans far antagligen p. 408. Född 8.10.1759.
  - CXXXIV: Ahlgren, El. Hans bror p. 485. Född 1.6.1762.
  - Svahn, Henr. Måhända son af sadelmakaren i T:hus Henr. Joh. S., i hvilket fall född 4.6.1764, klockare i T:hus och död där 8.3.1790.
  - CXXXV: Berich, Car. Gust. Son af borgaren i T:hus Joh. B. Född 2.2.1765 † 17.1.1790. Hans farbror p. 431.
  - CXXXVII: John, Hans Henr. Hans far p. 449. Född 23.8.1767.
  - CXXXIX: Armell, Joh. Son af tullnären Mich. A., som 1783 kom till T:hus och 1788 flyttade till Raumo. Född 24.10.1771.
  - CXL: Holmgren, Henr. Joh. Son af borgaren i T:hus Gust. H. Född 18.6.1772.
  - CXLIV: Berghäll, Nic. Isr. Född 10.8.1776.
  - Köllerfeldt, Ad. Fr. Son af hofslagarmästaren i T:hus Matts K. Född 28.4.1779. Löjtnant. Fråget. strykes.
  - CXLV: Florin, Joh. Gust. Död 22.6.1820.
  - CXLVI: Utter, Car. Gust. Kollegiassessor. Egde gård i T:hus. Död 13.2.1845 i Nastola i 67 åldersår, men begrafven i T:hus.
  - Wasenius, Henr. Joh. Son af handels- o. rådm. i T:hus Henr. W. Född 12.6.1771. Hans farbror p. 408.
  - CXLVII: Wassbom, Ad. Född 6.3.1778 i Björneborg. Död 3.11.1827.
  - CXLIX: Boucht, Ad. Reinh. Född 12.9.1779.
  - CL: Enehjelm, Andr. Född 12.11.1781 i T:hus.
  - CLI: Stephanius, Henr. Joh. Fråget. strykes. Född 22.9.1777.
  - CLII: Lundmarck, Carl Reinh. F. d. studerande, mördad 27.3.1830 gml 53,3, ogift.
  - Stjernquist, Car. Andr. Son af handels- o. rådmannen i T:hus Andr. S. Född 26.11.1782. Viceborgm. i T:hus. Död 11.2.1821.
  - Wasenius, Car. Fr. Född 15.4.1786.
  - CLIV: Köllerfeldt, Henr. Joh. Född 31.12.1786. Fråget. strykes.
  - CLVII: Norrmén, Eman. Joh. Född 21.5.1790.
  - CLXII: Nyberg, Carl Gust. Född 8.6.1795 i T:hus. Stadsnotarie där. Död som landskanslist 8.6.1822 i T:hus. Fadren expeditions befallningsman o. kronolänsman Andr. N.
  - Olin, Jac. Född 25.4.1791 i Karislojo. Pliktat 1829 för fylleri och slagsmål. Död direktionsfattig 10.2.1841 i T:hus.
  - CLXIII: Lundbeck, Joh. Chr. Född 23.11.1794 i Karkku.
  - Utter, Joh. Is. Född 8.11.1795 i Sagu.
  - Utter, Otto Gust. Död 11.2.1863.
  - CLXIV: Ahlberg, Henr. Gust. Son af färgaren i T:hus Matts A. Född 17.9.1794. Flyttade 1834 till Wånå såsom skrifvare åt kronolänsman Berndt Rob. Anthoni. Död 26.3.1841.
  - CLXVI: Grundström, Dav. Född 16.4.1797 i Raumo, kom därifrån 1815 till T:hus, men flyttade till Petersburg 1817.
  - CLXVII: Nordlund, Bernd Ad. Född 2.7.1798 i Lappo.
  - CLXVIII: Sundberg, Henr. Andr. Död som f. d. rådmän 10.12.1839 funnen uti en brunn i T:hus.
  - CLXXII: Sahlstedt, Ad. Död 9.2.1836 i T:hus.
  - CLXXIII: Ammilon Gust. Detl. Er. Född 2.7.1804 i T:hus. Vansinnig. «Skall vara inlöst till Danviken».
  - Sandberg, Armid Fab. Hans bror p. 887. Född 25.2.1803. Död som magasinshöfding i T:hus 5.1.1863.
  - Wijkberg, Aug. Eman. Född 9.5.1803. Landtmäterielev. Död 14.12.1840 i T:hus.
  - CLXXV: Wegelius, Esaias. Född 26.3.1807.
  - CLXXVII: Palander, Car. Johan. Född 24.5.1805 i Pyhämaa. Död 29.1.1854.
  - CLXXVIII: Winter, Ge. Henr. Född 7.1.1806.
  - Åkerberg, Henr. Död 22.5.1844 i T:hus.
- Aterställande Herr Sevons anteckningar till sällskapetets arkiv, bör jag erinra, att de jämväl innehålla en mängd genealogiska upplysningar, hvilka i mitt referat utelämnats.

medverkan jag syftat på.

Det angelägnaste, ehuru i själfva verket blott indirekta, tillgörandet i saken vore, att våra tjänstemannaminnen för äldre tider och skilda områden blefve noggrant utredda, enär hvad man hittills i den vägen känner blott altför ofta bär tillfällighetens och sammanhangslöshetens prägel. Jfr Prooemium p. XLVII sq.

Man känner väl merendels åtminstone någorlunda de mäns utbildning och gång genom lifvet, hvilka hos oss beklädt statens och kyrkans mer betydande ämbeten; men så knappt detta är, kan icke ens detsamma sägas om de tusende samtida innehafvarne af mindre bemärkta offentliga befattningar. Själfgifvet skola därför planmässiga undersökningar på ifrågavarande vidsträckta forskningsfält i och för sig ega bestående värde för vårt lands inre styrelse- och förvaltningshistoria, men därjämte otvifvelaktigt lämna som biprodukt, om man så vill, flerfaldiga upplysningar och detaljer egnade att tillvaratagas i högskolans restaurerade studentmatrikel, sådan jag tänkt mig den.

Det är visst sant att, till följd af saknade bestämda föreskrifter, ännu långt efter akademins instiftelse både andliga och världsliga kall ganska ofta sköttes af personer, hvilka aldrig aflagt något akademiskt prof. I regeln förefanns dock alltid mellan akademien och tjänstemannavärlden ett samband, hvilket med åren slöt sig alt trängre.

Ojäfaktiga bevis för det sagda afgifva våra redan förefintliga Herdaminnen, såsom ju ock utbildning af församlingslärare till en början var högskolans främsta åliggande. Ännu i flera stycken defekta, hafva berörda arbeten icke förty, såsom vår matrikel på nästan hvarje sida intygar, i snart sagdt otaliga fall och oaktadt deras påfallande tystnad just i denna punkt⁵⁰⁾, förhjälp till uppdagande af i matrikeln förtecknade individens identitet.

Detsamma blir ofelbart, och möjligen i än större utsträckning, händelsen, när man en dag får tillgång till sorgfälligt sammanställda enahanda „minnen“ eller längder öfver personalen i våra alla öfriga publika verk och institutioner. Då skola ock, det kan tryggt förutsägas, en betydlig del af det stora antal studenter, hvilkas blotta namn är alt hvad vi hittills veta om dem, befinnas hafva i olika allmänna värf tjänat fosterlandet och den medborgerliga bildningens sak.

Man föreställe sig exempelvis, att af dessa okände och andre alt ännu föga kände enhvar, utan att utföra stordåd dock dragit sitt strå: vare sig på den prästerliga banan som predikanter vid militären eller som pastorsadjunkter (ty både den förre och den senare gruppens män utelämnas i våra vanliga Herdaminnen, därest de icke avancerat); vare sig på den juridiska och administrativa banan som betjante under hofrätterna, som borgmästare eller rådmän, som kronogogdar eller länsmän; vare sig vid landtmäteriet, postverket och andra förvaltningsgrenar; vare sig vid armén i olika grader, synnerligast under krigstider.

Men än vidare gånge forskningen. Också den privata företagsamhetens id och utveckling i framfarna dagar, vare sig på jordbrukets, sjöfartens, handelns eller andra rent praktiska gebit, bidar ännu sitt eget välberättigade „minne“. Man kan ej tvifla, att ju jämväl dessa banor beträds af rätt många bland högskolans bemälda forne alumner, rörande hvilka vår matrikel emellertid ingenting eller nästan ingenting annat täljer än att de funnits till.

Att beakta och utfylla alla dessa desiderata tillhör framtiden och dem framtiden tillhör. Jag har gjort mitt.

Lojo, Lillojamo i maj 1906.

---

⁵⁰⁾ Jfr n. 1.